
SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I	
DZIEJE ALPINIZMU DO 1918 ROKU – GŁÓWNE TENDENCJE	17
1. Od prealpinizmu do zdobycia Mont Blanc w 1876 roku	17
1.1. Góry miejscem kultu religijnego	17
1.2. Góry jako bariera	18
1.3. Odkrycie Alp jako elementu krajobrazu i umiejscowienie ich w kulturze	19
1.4. Naukowa eksploracja Alp	21
1.5. „Powrót do natury” źródłem turystycznej penetracji Alp	24
1.6. Narodziny alpinizmu	25
2. Od alpinizmu klasycznego do alpinizmu sportowego	26
2.1. Eksploracja Alp Szwajcarskich	26
2.2. „Złoty wiek alpinizmu” – sportowe zacięcie Brytyjczyków	27
2.3. Rozwój alpinizmu na terenie Alp Wschodnich. Odkrycie Dolo- mitów	30
2.4. Instytucjonalizacja alpinizmu	34
3. Przeobrażenia alpinizmu sportowego	38
3.1. Pierwsze próby usamodzielnienia się alpinistów (alpinizm bez pomocy przewodników) i rozwój alpinizmu ukierunkowanego na poszukiwanie trudności	40
3.2. Prekursorzy wspinaczki samotnej	42
3.3. Początki modernistycznego alpinizmu	43
4. Katakizm I wojny światowej a sytuacja w alpinizmie europejskim	45

ROZDZIAŁ II

SPOŁECZNO-POLITYCZNE I KULTUROWE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ALPINISTYCZNEJ W LATACH 1919–

1939. 47

1. Polityka reżimów totalitarnych wobec organizacji alpinistycznych . 49

1.1. Austria i Niemcy 49

1.2. Włochy 70

1.3. Podsumowanie 76

2. Indywidualna działalność alpinistyczna a sytuacja społeczno-kultu-
rowa w Austrii, Niemczech i Włoszech 77

2.1. Podsumowanie 97

ROZDZIAŁ III

SPRZĘT WSPINACZKOWY I TECHNIKI ASEKURACJI JAKO CZYNNIKI
POSTĘPU W ALPINIZMIE LAT MIĘDZYWOJENNYCH 101

1. Ewolucja sprzętu alpinistycznego 102

1.1. Lina 103

1.2. Haki skalne 108

1.3. Haki lodowe 116

1.4. Karabinek 123

1.5. Czekan 126

1.6. Raki 135

1.7. Obuwie 143

2. Rozwój technik asekuracji 151

2.1. Techniki asekuracji w skale 151

2.2. Techniki asekuracji w terenie śnieżno-lodowym 160

ROZDZIAŁ IV

GENEZA I ROZWÓJ TECHNIK POKONYWANIA TERENU WSPINACZ-
KOWEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM INNOWACJI
WPROWADZONYCH W LATACH 1919–1939 163

1. Technika wspinaczki skalnej 165

1.1. Technika klasyczna 165

1.2. Technika sztucznych ułatwień 167

2.	Technika wspinaczki lodowej	196
2.1.	Technika wyrąbywania stopni	196
2.2.	Technika Eckensteina	201
2.3.	Technika frontalna	209
3.	Techniki zjazdu i wychodzenia po linie	213
3.1.	Zjazd	213
3.2.	Wychodzenie po linie	221

ROZDZIAŁ V

KSZTAŁTOWANIE SIĘ METOD NAUCZANIA I DOSKONALENIA UMIEJĘTNOŚCI WSPINACZKOWYCH W ALPINIZMIE LAT 1919–1939 227

1.	Indywidualne formy uczenia się i treningu w alpinizmie	228
2.	Powstanie i działalność szkół wspinaczkowych	241

ROZDZIAŁ VI

IDEOLOGIA ALPINIZMU OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO JAKO NOWA FORMA WARTOŚCI W SPORCIE WSPINACZKOWYM 255

1.	Spory o istotę i cele alpinizmu	256
1.1.	Stanowisko wobec używania haków i modernistycznych technik wspinania	268
1.2.	Elementy sportowe w motywacji uprawiania alpinizmu. Proces kształtowania się reguł sportowych w alpinizmie lat trzydziestych	274
2.	Miejsce ideologii wspinaczkowej w rozwoju alpinizmu w latach 1919–1939	296

ZAKOŃCZENIE 299

ANEKS 315

1.	Odnaczenia alpinistów	315
1.1.	Medale olimpijskie	315
1.2.	Inne formy wyróżnień przyznawanych za wyczyny alpinistyczne w latach 1919–1939	318
1.2.1.	Niemcy	318

1.2.2. Włochy	319
1.2.3. Francja	321
BIBLIOGRAFIA	323
SUMMARY	355
ZUSAMMENFASSUNG	361
WYKAZ SKRÓTÓW	367
WYKAZ ILUSTRACJI	369
INDEKS NAZWISK	373
INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH	384
INDEKS RZECZOWY	392
FRAGMENTY Z RECENZJI NINIEJSZEJ MONOGRAFII	401